

Akran Zorbalığı Nedir?

Akran zorbalığı saldırgan bir davranış türüdür ve üç temel özelliği bulunmaktadır:

- Karşı tarafa bilinçli ve kasıtlı olarak zarar vermeyi amaçlaması
- Tekrarlayıcı ve sürekli olarak yapılması
- Taraflar arasında güç dengesizliğinin olması

Araştırmalar, akran zorbalığının okul öncesi dönemde başladığını, ilkokulun sonlarına doğru arttığını, ortaokulda en üst seviyeye ulaştığını ve lisenin son sınıflarındaysa azaldığını göstermektedir.

Akran Zorbalığının Türleri Nelerdir?

Fiziksel zorbalık:

Vurmak, itmek, tükürmek, eşyalarına zarar vermek gibi davranışlarla doğrudan fiziksel güç uygulanmasını içermektedir.

Sözel zorbalık:

İsim/lakap takmak, hakaret etmek, alay etmek, bağırarak, laf ile sataşmak gibi olumsuz sözel ifadelerin kullanılmasını içermektedir.

İlişkisel zorbalık:

Oyuna almamak, arkadaş grubundan dışlamak, görmezden gelmek gibi kişinin sosyal ilişkilerine zarar vermeyi hedefleyen davranışları içermektedir.

Siber zorbalık:

Rahatsız edici mesajlar atmak, fotoğraflarını izinsiz paylaşmak, sosyal medya hesabını ele geçirmek gibi elektronik iletişim araçlarıyla yapılan davranışları içermektedir.

AKRAN ZORBALIĞI

Öğretmenler İçin Bilgilendirme Rehberi

Akran Zorbalığı Hakkında

Yanlışlar	Doğrular
• Bizim okulumuzda zorbalık yoktur. • Zorbalığa maruz kalan çocuk bu olayı ailesine veya öğretmenine anlatır. • Zorbalığı yetişkinlere anlatmak 'ispiyonculuk'tur.	• Zorbalık her okul türünde ve kademesinde görülebilir. • Çocuklar çoğunlukla utandıkları veya üzüldükleri için bu olayı kimse ile paylaşmaz. • Zorbalık olaylarını bir yetişkinle paylaşmak sadece olayı bildirmektir. Başkasına yapılan bir suçu paylaşmaktır.
• İsim takmak, dalga geçmek bir tür şakalaşmadır. • Çocuklar zorbalıkla kendi başına baş edebilir. • Yalnızca erkekler zorbalık yapar.	• Karşı tarafı incitmek veya zarar vermek amacıyla yapılan davranışlar şakalaşma değildir. • Çocukların zorbalıkla baş etmesi için yetişkinlerin desteğine ihtiyaçları vardır. • Kızlar ve erkekler zorbalık yapar, cinsiyete göre zorbalık türleri farklılaşabilir.
• Bazı çocuklar doğuştan daha saldırgandır.	• Saldırgan davranışlar çevreden de öğrenilebilir ve pekiştirilir.
• Bazı çocuklar adeta zorbalığı davet eder/hak eder. Zorbalığa uğramak o çocuğun suçudur. • Sadece farklı özellikleri olan çocuklar zorbalığa uğrar.	• Hiçbir çocuk zorbalığa maruz kalmayı hak etmez. Bu asla onun suçu değildir. • Zorbalık her yaşta her çocuğun başına gelebilir.

Akran Zorbalığını Önleyici Okul Yaklaşımı

- Akran zorbalığı konusunda bütüncül bir okul yaklaşımı geliştirilmeli.
- Akran zorbalığı konusunda öğretmenlere ve okuldaki tüm çalışanlara yönelik açık, net ve tutarlı bilgiler verilmeli ve destek sağlanmalı.
- Akran zorbalığının tanımı herkes için aynı olmalı.
- Akran zorbalığı hakkında kesin kural ve politikalar geliştirilmeli.
- Okulda 'Akran Zorbalığını Önleme Komisyonu' kurulmalıdır.
- Okulda ve okul çevresinde zorbalık olaylarının en sık görüldüğü yerlerde güvenlik için ek önlemler alınmalı.
- Ebeveynlere akran zorbalığı konusunda bilgilendirme seminerleri düzenlenmeli ve onların müdahale sürecine katılması sağlanmalı.

ÖĞRETMENLER NELER YAPABİLİRLER (UZUN VADELİ)

Akran zorbalığının tanımı, türleri ve sonuçları hakkında konuşun.
Akran zorbalığını neden önlememiz gerektiğini açıklayın.
Öğrencilerinize akran zorbalığı hakkında bilgi verin.

Olumlu rol model olun, zorbalık olaylarına hemen müdahale edin.
Bu okulda akran zorbalığının asla kabul edilemeyeceğini açıklayın.
Sınıf içerisindeki tutum ve davranışlarınız ile şiddete karşı olan tavrınızı gösterin.

Öğrencilerle yakın ve sıcak ilişkiler kurun.
Yakın ve sıcak ilişkiler kurarak öğrencilerin size güvenmesine yardımcı olun. Bu sayede öğrenciler zorbalık olaylarını sizinle paylaşacaktır.

Olumlu bir sınıf ortamı yaratın.
Sınıf içerisindeki arkadaşlık dinamiklerini yakından tanıyın.
Olumlu disiplin yöntemleri kullanın.
Rekabetçi eğitim yerine işbirlikçi öğrenmeye önem verin.

Öğrencilerinize destek olun.
Akran zorbalığı olaylarına karışan tüm öğrencilere destek olun.
Öğrencilerin sosyal duygusal becerileri ve çatışma çözümü becerilerini geliştirmesine yardımcı olun.
Aileler ile yakın iletişim halinde olun ve önleyici çalışmalar konusunda ortak stratejiler geliştirin.
Ailelere yönelik seminerler düzenleyin ve konu ile ilgili broşürler gönderin.

Aileler ile mutlaka işbirliği halinde olun.
Aileler ile yakın iletişim halinde olun ve önleyici çalışmalar konusunda ortak stratejiler geliştirin.
Ailelere yönelik seminerler düzenleyin ve konu ile ilgili broşürler gönderin.

Öğrencilerinizi yakından gözlemleyin.
Öğrencilerinizin akademik durumunu ve sosyal ilişkilerini yakından takip edin.

Sınıfınızda veya okulun herhangi bir yerinde karşılaştığınız zorbalık olayını görmezden gelmeyin, sessiz kalmayın, hemen müdahale edin.
Zorbalık yapan öğrenci ve zorbalığa maruz kalan öğrenci ile ayrı ayrı görüşün.
Gerektiği durumlarda olayı psikolojik danışman/rehber öğretmen ile paylaşın ve öğrencileri ona yönlendirin.

Zorbalıkla Karıştırılan Kavramlar*

Çatışma	Kabalık Etme	Kötü/Acımasız Davranma	Zorbalık
Tesadüfi gerçekleşir.	Tesadüfi gerçekleşir.	1 ya da 2 kez gerçekleşir.	Tekrar eder.
Planlı değildir, o an gerçekleşir.	Kasıt olmadan gerçekleşir.	Kasıtlıdır.	Amaçlı ve planlı yapılır.
Çatışma yaşayan her iki tarafta kendini kötü hisseder.	Üzüntü ve kalp kırıklığına neden olur.	Başkalarının çok üzülmeleri ile sonuçlanır.	Mağdurun çok üzülmeleri ile sonuçlanır.
Bir konu hakkında anlaşamamaktan kaynaklanır.	Düşüncesizlikten kaynaklanır.	Öfkeden kaynaklanır.	Zorba mağdur üzerinde kontrol kazanmaya çalışır.
Tüm taraflar sorumluluğu kabul eder.	Kabalık yapan taraf sorumluluğu kabul eder.	Kötü ve acımasız davranan sıklıkla pişman olur.	Mağdur bu durumun bitmesini ister, zorba istemez.

ÖĞRETMENLER NELER YAPABİLİRLER (KISA VADELİ)

ZORBALIK YAPAN ÖĞRENCİLERİNİZ İÇİN

- Zorbalık davranışına anında müdahale edin; davranışı sonlandırın.
- Okulunuzda asla zorbalığa yer olmadığını açıklayın.
- Zorbalığının kendisine ve karşı tarafa zarar vereceğini anlatın.
- Böyle devam ederse arkadaşlık ilişkilerinde problemler yaşamaya devam edeceğini söyleyin.
- Problemlerini zorbalık dışında farklı yollarla çözebileceğini açıklayın.

OLAYA MARUZ KALAN ÖĞRENCİLERİNİZ İÇİN

Öğretmenler, zorbalığa maruz kalan öğrenciyi dikkatle dinlemeli, duygularını önemseyip güven ortamı oluşturmalıdır. Olayı tarafsız bir şekilde değerlendirerek gerekli durumda okul yönetimi ve rehberlik servisine bildirmeli, öğrenciye destekleyici ve koruyucu bir tutum sergilemelidir. Ayrıca öğrencinin kendini ifade etmesine, özgüvenini geliştirmesine yardımcı olacak etkinlikler planlamalı ve sınıfta güvenli, saygılı bir ortamın oluşmasına öncülük etmelidir.

OLAYA TANIKLIK EDEN/İZLEYEN ÖĞRENCİLERİNİZ İÇİN

- Zorbalık yapan öğrencilere gülerек veya mimikleri ile destek olmamalarını söyleyin.
- Zorbalığa maruz kalan öğrenciye destek olmalarını, sınıf içi etkinlikler veya teneffüste onu da dâhil etmelerini söyleyin.
- Böyle bir olay tekrar gerçekleştiğinde hemen bir yetişkin ile (sınıf öğretmeni, psikolojik danışman/rehber öğretmen, ebeveynleri) paylaşmaları gerektiğini söyleyin.